

25(67) Лютий-березень 2023

StudPOL

Навчально-методичні матеріали:
студентська газета

Початок нових можливостей: випуск-магістрів 2023

27 січня 2023 року в Національному університеті «Запорізька політехніка» відбулася церемонія вручення дипломів магістрам. Серед щасливих випускників – колишні студентки кафедри журналістики, які протягом півтора року наполегливо здобували знання та вміння у закладі вищої освіти.

Диплом магістра – це завершення довгого й нелегкого шляху. Але це також початок нового етапу в житті – етапу становлення та професійного зростання. З цієї нагоди магістрині-журналістки поділилися своїми враженнями від навчання.

Євгенія Карпенко

Я дуже рада, що мала можливість навчатися в цьому університеті. Півтора року тому я нерувала й сумнівалася, чи варто взагалі вступати. Лякали невідомість і вступні іспити. Але жодного разу не пошкодувала, що спробувала. Безмежно вдячна викладачам, які надали багато корисної інформації та допомогли адаптуватися до спеціальності, що на той час була для мене чимось невідомим. Я вдячна за можливість відвідувати тренінги; неоціненний досвід роботи у пресслужбі кафедри, який дав можливість отримати практичні навички. Ніколи не забуду неймовірно цікаві пари з кросмедіа та спічрайтингу, поїздки до Києва та блог-кафе в бомбосховищі під звуки сирен. Ці студентські роки я запам'ятаю на все життя.

Ольга Залозна

Досі не можу повірити, що закінчила університет. Протягом п'яти з половиною років навчання я не лише здобула цікаві та корисні знання, а й навчилася працювати в команді та познайомилася з дивовижними людьми: моїми одногрупниками, студентами з інших курсів, викладачами. Їм хочу окремо подякувати за те, що були поряд усі ці роки, підтримували й надихали до самоосвіти та самореалізації.

Софія Шишкіна

Правду кажуть, що навчання в університеті – то окремий шматочок життя. Тут було все: щастя й навіть інколи сльози, перші синці дорослого життя і його уроки. Це той уривок часу, який я точно буду згадувати з теплом та з посмішкою на обличчі.

Університет – це простір пошуку себе, свого «я». Простір для самореалізації, простір для натхнення, друга домівка. Вже дуже рідна домівка...

Для мене таким місцем сили протягом цих п'яти з половиною років стала кафедра журналістики. Тут викладачі цікавляться не лише тим, чи підготувався ти до семінару, а і як у тебе справи. Тут тебе оточують справжні наставники. Вони завжди допоможуть знайти альтернативні цікаві шляхи опанування професії, поділяться власним практичним досвідом та направлять на спеціалізовані професійні тренінги. Тут тебе вислухають, дадуть пораду, прислухаються до твоїх побажань. Все як удома...

Від щирого серця вітаємо випускниць кафедри журналістики та бажаємо їм успіхів у подальшій професійній діяльності. Віримо, що наші магістрині знайдуть своє місце в житті, стануть справжніми професіоналками та долучаться до формування свідомого та демократичного суспільства.

«Якщо ви з тих, хто знімає колії перед потягом, хто лазить у палаючу казарму – зіставляйте ризики з тим, що справді вийде відзняти. У небезпечні місця першими йдуть фіксери», – Орест Семотюк.

Шостого лютого львівський експерт Інституту демократії імені Пилипа Орлика провів майстер-клас «Українські фіксери: локальний контекст і глобальні виклики» у центрі журналістської солідарності НСЖУ.

Крім місцевих медійників і студентів-журналістів, там побували також журналісти-переселенці, зокрема з Оріхова, Енергодара, Бердянська, Гуляйполя, Лисичанська та Якимівки.

Учасники дізналися, як працювати з людьми-джерелами, що покласти в тривожний наплічник, про взаємодію у фіксерських групах та особливості захисту даних.

Фіксери пов'язують журналістів з місцевими мешканцями, щоб отримувати інформацію безпечніше, швидше і повніше. Це журналісти повної зайнятості, люди зі сфери послуг (наприклад, медичні та банківські працівники), пресслужба, медіакомпанії. Вони можуть стати співавторами матеріалів.

До обов'язків входить контролювати логістику й комунікації. «Часто журналісти вже в процесі змінюють людей, у яких беруть коментарі, й саме фіксер має красиво закрутити фразу «вибачайте, іншим разом...».

Якщо хочете бути фіксером, варто розбиратися в медіагалузі, мати соціальний капітал; було б непогано знати іноземну мову й мати водійські права. До того ж, можна сподіватися на заробіток, але це не будуть швидкі гроші.

Як дбати про безпеку?

Укладати договір з фіксером, узгоджувати деталі, взяти потрібні речі; якщо перетинаєте блокпости, то ставити перевірені паролі; зберігати матеріали на додатковому носії, передавати

Зв'язок з журналістами: спробуйте фіксерство. Новий досвід професії

інформацію в захищеному місці, не світити відкритим екраном у кав'ярні.

Орест Семотюк наголосив: прямуючи в небезпечну точку, варто зачистити телефон і соцмережі. Розділити інформацію на професійну й особисту.

«Найголовніше – бути психологічно готовими. Якщо багато травматичної інформації, варто рефлексувати свої стани. Буває, люди ситуативно стійкі, а після – беруть відпустку й можуть роками втичати в стіни».

В умовах війни більше людей стають фіксерами. Львівський експерт радить уникати невиправданих ризиків, не бути нахабними, оцінювати свої можливості, вмикати мізки та вміти чекати.

Майстер-клас пройшов на одному подиху. Учасники занотувували, записували на диктофони, фотографували поради на слайдах, розглядали газети.

Марія БАШКАТОВА (СН-312)

Фото: НСЖУ

Найкращі студентські наукові роботи

Сьомого лютого відбулась урочиста церемонія підбиття підсумків університетського конкурсу на кращу студентську наукову роботу.

В цьому навчальному році університет показав найкращий результат: 243 учасники представили 213 робіт, з них перемогли 115 авторів. У секції «Журналістика» були нагороджені: за перше місце – Олександра Наливайко (СН-319), за друге – Софія Шишкіна (СНз-311м), за третє – Дмитро Литвиненко (СН-319). Наукові керівники переможців: Наталія Островська, Ірина Тонкіх та Катерина Єськова.

Переможців привітали ректор Віктор Грешта, проректор з науково-педагогічної роботи, соціально-економічного розвитку та молодіжної політики Андрій Іванченко, виконувачка обов'язків голови профкому студентів Марина Зінченко, а також голова наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів, молодих учених і спеціалістів Сергій Леощенко.

Рішенням Міністерства освіти і науки України традиційний Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт у 2022/2023 н.р. обмежується лише університетським етапом. Але студенти охоче реалізують свій потенціал в інших галузевих всеукраїнських конкурсах.

Вітаємо наших студентів з блискучою перемогою! Бажаємо яскравих вражень, позитивних емоцій і натхнення для подальших наукових розвідок. Нехай кожне ваше старання й наполеглива праця обов'язково призводять до нових успіхів і заслужених нагород!

Фото з сайту zp.edu.ua

Вікторія ШВЕЦЬ (СН-311)

Пам'ятна зустріч центрів журналістської солідарності

24-го лютого в Центрі журналістської солідарності відбувся пам'ятний захід, присвячений річниці початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну.

На зустріч онлайн доєдналися представники від Центрів журналістської солідарності з Івано-Франківська, Запоріжжя, Дніпра, Чернівців та Львова. Учасниками стали й наші студенти, які навчаються на спеціальності «журналістика» в Національному університеті «Запорізька політехніка».

Привітальне слово проголосив голова Національної спілки журналістів Сергій Томіленко: «Журналісти тримають інформаційний фронт, перебувають на інформаційній передовій. На жаль, цей фронт нам дається зі втратами. За останній рік наші колеги втратили житло й змушені були евакуюватися, але найбільші трагедії – це загибель медійників та журналістів. Національна спілка журналістів оприлюднила сумний моніторинг втрат і констатувала, що на сьогоднішній день через повномасштабне вторгнення загинули 50 медійників та журналістів, які безпосередньо виконували професійні обов'язки. Це журналісти, цивільні жертви, а також наші герої, які зі зброєю в руках захищали Україну».

Мережа Центрів журналістської солідарності сприяє єднанню журналістської спільноти України, яка відтепер стала міцнішою та згуртованішою.

Під час заходу було представлено п'ятий документальний фільм Валентина Терлецького з циклу «Ангели Перемоги». «Я не знаю, скільки ще вистачить сил; 13 фільмів вже вийшло в етер та ще 2 у виробництві. Вони насправді дуже важкі для перегляду, я вже промовчу про саме виробництво. Я хочу, щоб ви прониклися самою ідеєю, бо це фактично телемеморіал наших загиблих героїв, це увічнення пам'яті», – зазначив Валентин Терлецький.

Проект «Ангели Перемоги» стартував як серія документальних фільмів ще влітку за ініціативи комітету матерів наших загиблих героїв.

На завершення зустрічі відбулось урочисте вручення сертифікатів учасникам майстер-класу з серії «Українські фіксери: локальний контекст і глобальні виклики».

Юлія РОНШИНА (СН-310)

Фото: НСЖУ

Самоврядування як основа залученості студентів

Одинадцятого грудня відбулося відкрите таємне онлайн-голосування студентів університету «Запорізька політехніка», на якому обрали голову студентського самоврядування факультету соціальних наук. На заході були присутні представники кафедри психології, соціальної роботи та журналістики. За результатами голосування найбільшу кількість голосів отримала студентка першого курсу Вікторія Єрьоменко, яка навчається за спеціальністю «журналістика». Варто зазначити, що студенти-журналісти вже не вперше головують у самоврядуванні факультету. Вікторія погодилася розповісти нам про свої обов'язки, перші враження на посаді та особливості студентського самоврядування.

– Чому ти вирішила балотуватися на посаду голови студентського самоврядування факультету? Що тебе зацікавило?

– Я побачила, що на нашому факультеті мало активних людей. Як і іншим моїм однокурсникам, мені запропонували подати свою кандидатуру на цю посаду. Я на той час не працювала, була вільна, тому маю час, щоб цим займатися. Вирішила балотуватися, бо хочу, щоб наш факультет посідав гідне місце серед інших факультетів Запорізької політехніки. Також прагну, щоб наші студенти були корисними Україні та робили все задля перемоги.

– Ти вже понад місяць на цій посаді. Які враження?

– Чесно кажучи, ця посада займає багато часу та потребує великої відповідальності. Я ще новенька, якщо можна так сказати, та іноді щось не встигаю або забуваю. Але в цілому

дуже рада, що ця посада дає мені можливість реалізувати свої ідеї, залучати студентів нашого факультету до участі в різних цікавих заходах. У мене достатньо задумів, але війна не дає, на жаль, їх зараз реалізувати в повному обсязі.

– У чому полягає твоя робота?

– Моя робота полягає в тому, щоб допомагати розвивати наш факультет, а також підтримувати студентів у втіленні різних їхніх ідей та пропозицій. Також я беру участь у допомозі студентам нашого факультету, якщо, звісно, потрібно. Окрім цього, ще багато документації, пов'язаної з посадою, яку я обіймаю.

– Чого на факультеті не вистачає для молоді? Що б ти змінила?

– Мені здається, що на факультеті недостатньо активних людей, або я їх просто ще не знаю. Саме на нашій спеціальності багато, але на інших недостатньо. Якби було більше ініціатив від студентів, то наш факультет і сам був би більш діяльним, і проводилося б більше заходів для молоді всього університету.

– Як студенти можуть поділитися ідеями чи висловити своє занепокоєння?

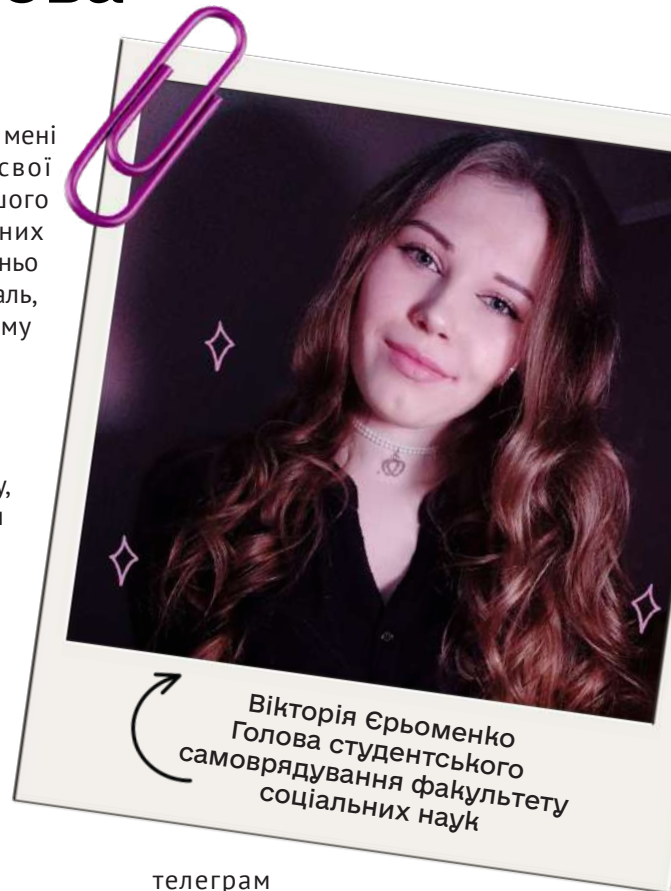
– Дуже просто. Всі, хто мене знають чи ті, хто знають, що я на цій посаді, можуть у будь-який момент сказати наживо свої ідеї та занепокоєння або написати мені в

телеграм (@vikaeryo_vikaeryo) чи інстаграм (@vikaeryo). Я обов'язково врахую всі думки та побажання.

– Як залучити студентів до діяльності студентського самоврядування? Чому це потрібно?

– Залучити можна різними заходами, які проводяться на факультеті з метою виявлення активних та зацікавлених людей. Важливими є й різноманітні зустрічі та тренінги – вони дають можливість прямого спілкування й генерують ідеї. Це потрібно для розвитку всього університету та самого факультету.

Інтерв'ю взяла
Юлія СЛОБОДЕНЮК (СН-311)

Вікторія Єрьоменко
Голова студентського
самоврядування факультету
соціальних наук

Бажаєте більше актуальних новин та цікавих матеріалів? Долучайтеся до сторінки кафедри журналістики в Instagram.

Дізнавайтеся першими про нові проекти та заходи, а також читайте публікації про:

- Подкасти про Лесю Українку
- Доступ до інформації у воєнний час
- Типові помилки молодого журналіста
- Методи та лайфхаки навчання
- Інсайти студентів-журналістів тощо

Голоси студентства: як війна вплинула на життя та погляди

24 лютого – день, який змінив життя цілої країни. Протягом року російська армія безжально спалювала та обстрілювала наші міста й продовжує творити свої злочини. Але дух нації не вбити! Війна – це біль та горе. Але це також переосмислення, очищення від ілюзій...

Цей рік вплинув на кожного українця й кожну українку, надав суспільству потужний імпульс до змін, які помітні неозброєним оком. Час плине, й люди пристосовуються до нової реальності, поступово відновлюються та вже по-іншому реагують на стресові ситуації. Студенти нашого університету розповіли нам про те, як війна позначилася на їхніх життях і поглядах.

Які зміни відбулися у вашому житті за цей рік?

Анастасія (СН-311)

Зміни були радше внутрішні, в голові все руйнувалося і перебудовувалося вже згідно з новими воєнними реаліями. Щодо фізичних змін – їх якраз небагато, майже «День бабака» з новинами як способом відчуття реальності.

Еліна (СН-311)

Зміни морального та, мабуть, психічного стану. Стала дуже емоційною, кожна тривожна чи зворушлива подія закінчується сльозами або панікою.

Сергій (Ю-119)

За цей рік змінилося ставлення до кожної людини, яка проживає в Україні. Більше часу вдома – менше надворі, більше хвилювання тощо.

Ліза (СН-311)

2022-ий рік був складним для мене як емоційно, так і фізично. Я працюю на першій своїй офіційній роботі, знаходжуся далеко від своїх рідних і намагаюся пристосуватися до життя в новому місті.

Діана (СН-310)

Я почала цінувати життя, цінувати те, що маю. Раніше сприймала все як належне. Відбулися зміни в усіх сферах життя: що стосується здоров'я, відносин, ставлення до навколишнього середовища – звертаю уваги на будь-які дрібниці, яких раніше не помічала.

Як війна вплинула на ваші цінності? Що ви усвідомили за цей час?

Анастасія (СН-311)

Збільшилася моя національна свідомість. Переосмислила свої страхи, а точніше – чого справді треба боятися, а чого – ні (екзаменів або дрібних невдач,

Ілюстрація: zaborona.com

наприклад).

Еліна (СН-311)

Почала цінувати все до найменшої дрібнички: світло вдома, воду, посмішку батьків, обійми коханого; банальна прогулянка з собакою вже викликає радість. Усвідомила те, що потрібно дякувати за кожен день та кожну хвилину нашого життя, радіти найменшим дрібницям.

Сергій (Ю-119)

Коли розпочалася війна, відразу стало зрозумілим, наскільки українці згуртована та єдина нація. За це у мене велика гордість, за кожного військового, який захищає свою родину, Батьківщину та всіх українців. Змінилося ставлення до життєвих цінностей, світосприйняття. Зрозумів, наскільки важливими є можливість вільно пересуватися та не обмежувати час перебування на вулиці.

Ліза (СН-311)

Почала більше розуміти, що час дуже швидко плине і що в нас є тільки один момент та тільки один шанс щось змінити. І, напевно, те, що, якщо в вашому житті з'являється якась можливість кудись поїхати або спробувати щось нове, то потрібно ризикнути та погодитися.

Діана (СН-310)

Війна вплинула абсолютно на всіх, мені здається, й запровадила зміни в кожній сім'ї. Що стосується мене – я почала цінувати кожну хвилину свого життя й проживати його так, як сама хочу. Коли розумієш, що кожної хвилини можна втратити все – навіть життя, своє й близьких, – усвідомлюєш, як важливо не забувати жити на повну. Також стала відповідальніше ставитися до свого фізичного та психічного здоров'я.

Поділіться приємною подією чи історією, яка справила на вас сильне враження.

Анастасія (СН-311)

Я познайомилася з новими чудовими

людьми, яким довелося виїжджати з Донецької області. Тішуся, що потоваришувала з однією дівчиною на ім'я Аня – вона просто неймовірно джерело позитивної енергії.

Еліна (СН-311)

Я відвідувала тренінги, які проходили навіть в незвичних умовах (під час повітряних тривог, іноді навіть під час обстрілу). Вони в деякому сенсі давали поштовх дізнаватися та вивчати щось нове та дійсно цікаве; довели, що потрібно самовдосконалюватися навіть у таких складних обставинах, іти постійно вперед, а не сидіти склавши руки.

Сергій (Ю-119)

З самого початку вторгнення був так званий «Привид Києва». Саме він справив на мене велике враження, адже лише одна людина в літаку, обороняючи свою землю, змогла перемогти 3, 10, 17, 24, 30, а потім і понад 40 ворожих літаків. Так, я розумію, що це може бути лише, скажімо так, легенда для підтримки духу нації, але все ж...

Ліза (СН-311)

Для мене стало нормою їхати кудись останнім часом, і я зрозуміла, що мені подобається подорожувати потягом. Цей звук колії, заспокійливий рух та зміна краєвиду за вікном створюють атмосферу спокою. Останнього разу я познайомилася з художницею, яка їхала на виставку. Вона була такою світлою та розумною! Ті 26 годин пролетіли як мить за розмовою з нею. В той момент я, напевно, зрозуміла, що потяг – це чудове, але й водночас жахливе місце, бо подорож рано чи пізно закінчиться... так все і сталося, я загубила її контакти та ще й неввірно вказала свій акаунт.

Діана (СН-310)

Знайомий моєї мами захищає нашу країну на Сході, він поділився нечуваною історією, яка з ним відбулася. Розповів, що лежав в окопі, куди до нього підлетіла

пташка. Такої гарної, за його словами, він ніколи раніше не бачив. Йому захотілося сфотографувати її на пам'ять, як щось приємне і незвичайне. Сіра пташка не полетіла від нього, а почала стрибати подалі від окопу. Військовий пішов за нею, досі намагаючись зробити фото, а пташка вела його все далі від місця їх зустрічі. Минає секунд 15 з моменту, як він покинув свою бойову позицію, – і в цей окоп влучає ворожий снаряд. От як після цього не вірити в містику, якщо пташка, маленьке створіння, врятувала життя людині? Після того, як чоловік отямився, він намагався знайти пташку, проте так її більше й не зустрічав. А всі ті, хто чув цю історію, казали: «Йому врятував життя янгол-охоронець». Ви, звісно, після прочитання можете сказати, що такого не буває й це проста випадковість, проте після перемоги, я впевнена, таких історій будуть тисячі.

Що допомагає вам долати труднощі?

Анастасія (СН-311)

Згадуючи події минулого року, я не

можу знайти відповідь на це питання. Адже сама намагаюся втямити, як мені вдалося пережити та усвідомити початок повномасштабної війни. Ще й сесію закрила при цьому всьому, двічі.

Еліна (СН-311)

Підтримка сім'ї та коханої людини. Мабуть, без них я вже жила б у лікарні та замість їжі приймала заспокійливе.

Сергій (Ю-119)

Мені допомагає долати труднощі SMS або дзвінок від батька, адже він зараз на передовій. А також новини про найближчу перемогу, про підтримку України різними країнами, про подальше просування та визволення українських територій. Коли я чую та бачу це, то всі труднощі для мене стають не такими вже й важкими.

Ліза (СН-311)

Важко відповісти, адже мені здається, що я все ще не знайшла те, що саме мені допомагає. Я можу трохи заспокоїтися, коли фотографую щось або просто дивлюся навкруги, не помічаючи людей.

Діана (СН-310)

Нічого. Я переживаю весь страх самостійно, для мене важливо пережити

кожен емоційний стан. Зараз я намагаюся не звертати великої уваги на вибухи, й мене вже перестало колотити від кожного звуку. Проте все-таки потрібні обійми людей, які знаходяться поруч, і розуміння того, що в тебе є ті, хто тобі завжди допоможе.

З початку повномасштабного російського вторгнення з України виїхали майже 8 млн людей, ще приблизно 5 млн мають статус внутрішньо переміщених осіб. Водночас держава, державні органи, бізнес, освітні та культурні заклади працюють попри все. Хоча українська нація щодня вимушена стикатися з багатьма викликами та постійно адаптуватися до нових умов, вона ніколи не перестане відстоювати свою незалежність та свободу. Війна закінчиться поразкою ворога, а Україна залишиться в єдності, набутий у час випробувань.

Анастасія ЗАВОДЮК (СН-311)

Ганна Барутенко (СН-311)

2022-ий рік кардинально перевернув моє життя... Сьогодні хочу розповісти, як пройшов мій рік війни. Історія почалася 24-го лютого. Я прокинулася від повідомлень, що почалася війна. Звісно, мені, як і всім українцям, було важко в це повірити. Після страшних новин мені з мамою довелося поїхати до Польщі. Досі згадую ті емоції та той страх за дім та рідних.

Дорога зайняла чотири дні. Було емоційно важко через страх невідомості. Але я дуже вдячна волонтерам, які допомогли нам з пошуком житла. Нас тепло прихистила польська родина. На початку було складно адаптуватися в новій країні. Новий дім, нова мова, нова робота, нові люди – для мене це було справжнім випробуванням. Але ця складна ситуація допомогла мені подорослішати та стати сильнішою. Я навчилася самостійно вирішувати свої проблеми. Завдяки тому, що поляки прихистили українців та підтримували нас, я зрозуміла, що треба допомагати людям, які цього потребують.

За рік проживання в Польщі моє життя стабілізувалось, і я почуваюся впевнено.

Цей рік був складним, але корисним для мене. Тому нетерпляче чекаю на перемогу та повернення в Україну.

Єгор Гайдай (СН-311)

24-го лютого я прокинувся від слів мами: «Прокидайся, почалася війна». Вже рік, як триває найбільший геноцид у 21-му столітті. Моє життя дуже різко змінилося. Перші два-три місяці все було, як у тумані; я не розумів, що відбувається. Постійно читав новини: російські війська наступають, наші обороняються, Буча, Ірпінь, Азовсталь. Я просто не міг уявити, що прямо на моїх очах, у центрі Європи, відбувається повномасштабна війна. Вже пройшов рік, а все було, як учора. Пам'ятаю свою радість, коли українські війська взяли під контроль Херсон, коли відбили Харківщину. Після щоденних обстрілів Запоріжжя було лячно ходити по вулиці після заходу сонця, їхати з роботи через мости – бо кожної секунди розумієш, що твоє життя може в будь-який момент обірватися. Але згодом ти звикаєш. Звикаєш до вибухів, до сирен, до новин з лінії фронту та до життя в умовах війни. Але я вірю, що це все скоро закінчиться перемогою України. Росія впаде на коліна і розвалиться, а ми будемо жити та розквітати за підтримки наших закордонних партнерів. І все буде добре для кожного з нас.

Мова ворожнечі. Вживання стилістично забарвленої лексики в журналістських матеріалах про війну

Мова ворожнечі – це не лише про мову й мовлення з використанням принизливих, дискримінаційних та агресивних висловлювань стосовно групи чи особистості. Мова ворожнечі може бути у вигляді зображень, пісні, відео чи проявлятися в поведінці. Т. Ісакова вважає, що «мова ворожнечі – це комунікація, що ґрунтується на стереотипних когнітивних схемах, негативних установках (упередженнях) і дискримінаційних інтенціях щодо будь-яких груп людей або окремих індивідуумів як членів цих груп».

Мова ворожнечі зачіпає етнічну приналежність, релігію, національність, расу, колір шкіри, стать, здоров'я, сексуальну орієнтацію, гендерну ідентичність тощо. Під час повномасштабного вторгнення мова ворожнечі активно використовується в медіа саме журналістами.

Впродовж останнього року деякі медіа постійно вживають стилістично забарвлену лексику, на кшталт «русня», «рашисти», «орки» тощо. Також з'явилася тенденція писати власні назви «путін», «росія» з маленької літери. Тож як журналістам висвітлювати війну й не порушувати журналістські стандарти?

«Стилістично забарвлена лексика є потужним журналістським інструментом, який увиразнює текст та посилює вплив на читача. Журналісти використовують різні стилістичні прийоми для висловлення оціночних суджень, які не підлягають спростуванню або доведенню їхньої правдивості», – зазначає комісія з журналістської етики.

Загалом використання стилістично забарвленої лексики та негативних або позитивних думок передбачається в публіцистичних жанрах журналістики. Якщо журналіст пише в інформаційному жанрі, то обов'язково потрібно зберігати нейтралітет та використовувати факти замість судження чи припущення.

Чи повинен воєнний стан впливати на журналістські стандарти та етику? Ця тема впродовж дев'яти років викликає дискусію серед журналістів та медійників.

Кодекс етики українського журналіста, пункт 15, зазначає: «Ніхто не може бути дискримінований через свою стать, мову, расу, релігію, національне, регіональне чи соціальне походження або політичні уподобання. Вказувати на відповідні ознаки особи (групи людей) слід лише у випадках, коли ця інформація є неодмінною складовою матеріалу. Необхідно утримуватися від натяків або коментарів, що стосуються фізичних недоліків чи хвороб людини, уникати вживання образливих висловів, ненормативної лексики». Натомість професор журналістики В. Лизанчук вважає, що під час війни журналістика має перетворюватися на пропагандистську роботу, а журналістські стандарти в таких умовах є неприйнятними. «Нам тут розповідають про якісь журналістські стандарти. Підштовхують європейці, забуваючи, що в нас триває війна. Усі ці стандарти, які нам нав'язує Європа, про об'єктивність, баланс думок та поглядів.

За нинішніх умов, а тим більше під час російсько-української війни – це повна порнографія», – зазначає Василь Лизанчук.

Щодо термінів «рашисти», «рашизм», журналістська комісія з етики констатує, що в переважній частині випадків ідеться про використання стилістично забарвлених синонімів до словосполучень «російські загарбники», «російсько-окупаційні війська», «військові країни агресора». Використання цих та дотичних висловів у журналістському матеріалі в жодному разі не дискримінує за національною ознакою. «Ідеться не про приналежність до певної національності, а про приналежність до групи, яка є ворожою до українців, сповідує російсько-фашистську ідеологію та діє у відповідності з нею», – зазначає комісія з журналістської етики.

Українські та іноземні науковці постійно використовують термін «рашизм» як скорочену назву «російського фашизму». КЖЕ не визнає порушення у використанні слів на кшталт «рашисти», «рашизм» тощо стосовно російських загарбників та інших виразників російського світогляду. Заразом комісія радить відмовитися від використання цих та подібних термінів для позначення всієї етнічної групи росіян.

Якщо говорити про використання журналістами слова «орки» як синоніму до виразів «російські військові», то журналістам варто дотримуватися нейтральної лексики. Орки – це фантастичні істоти, які проживають у фентезійних творах. Зазвичай їх зображають кремезними та страшними варварами з тваринними рисами. Журналісти зобов'язані називати російських фашистів без евфемізмів. Також при написанні матеріалу можна звернутися до українського законодавства та термінів міжнародного права.

Тенденцію писати з маленької літери власні назви, які пов'язані з Росією, почали популяризувати ще на початку повномасштабного вторгнення не лише ЗМІ, але й органи української влади та політичні представники. Автор шкільних підручників з української мови та літератури, вчитель, доцент та заслужений працівник освіти України Олександр Авраменко пояснив цей забобон так: «Насправді правило таке є: прізвища людей та імена, які вживають зневажливо, пишуть з малої літери. І це правило давнє. Наприклад, гітлери, путіни ми можемо спокійно писати з малої літери – це відповідає вимогам чинного правопису. А щодо назви країни – цього немає в правописі; але за аналогією, зважаючи на ситуацію в країні, я вважаю, можна застосувати це правило й до неї». Натомість більшість членів та членкині Комісії, а саме Тетяна Печончик, Сергій Гузя, Діана Дуцик, Сергій Томіленко та Світлана Остапа вважають, що «Слова на кшталт «Путін», «Росія» є власними назвами, а тому мають писатися з великої літери. Велика літера – це не знак поваги чи визнання, це всього-на-всього ознака того, що слово є власною назвою, а назви та імена мають не тільки нейтральні чи позитивні персоналії, а й диктатори, злочинці, тоталітарні країни (як, наприклад, Гітлер, Північна Корея або Чикатло – нікому не спадає на думку писати ці слова з малої літери)». КЖЕ залишає рішення написання власних назв, які дотичні до країни-агресора, на розсуд редакції. «Ми розуміємо виклики, перед якими опинилися журналісти, які в умовах війни поділяють та прагнуть передати у своїх матеріалах почуття українців», – зазначає комісія з журналістської етики.

Підсумовуючи, можна зазначити, що головне завдання журналістів – це об'єктивно та правдиво донести інформацію до аудиторії так, щоб усе було зрозуміло. Тож доречніше та правильніше буде уникати мови ворожнечі та дискримінації в журналістських інформаційних матеріалах. Журналісти повинні пам'ятати, що саме вони несуть відповідальність перед своїми слухачами, читачами та глядачами за правильність подання новин та справедливості суджень.

Щоденник практики

Весняний семестр для другокурсників спеціальності «журналістика» почався з навчальної практики. Як вона проходила на телеканалі «Суспільне», дізнаємося, зазирнувши в щоденник студентки Вікторії Швець.

20.02

Все почалося з того, що кураторка надіслала нам адресу та номер телефону керівниці практики Поди Олени Юріївни. Приїхавши на «Суспільне» 20-го лютого, ми ще не знали, що

маємо робити та яке до нас буде ставлення, тож було трохи лячно. Проте потрібно було лише зайти, як усі хвилювання відразу зникли. Нас познайомили з професійним колективом та провели екскурсію. Насамперед показали облаштоване бомбосховище та розповіли, коли ми маємо туди спускатися.

Трохи згодом кожній з нас дали завдання та відвели робоче місце для його виконання. Моє завдання було таким: написати сценарій для радіоэфіру. Під час занять з радіовиробництва ми вивчали, як саме він має виглядати та з чого складатися. Мені надали матеріали, після чого я почала їх підводити під формат радіо. Звичайно, все було не ідеально, тому мій матеріал трохи підкоригували. З готовим сценарієм мені надали можливість спробувати самостійно

записати роботу, точно таку ж, як для виходу в ефір. З першого разу нічого не вийшло, тому необхідно було потренуватися. Записавши матеріал, я одразу зробила монтаж та віднесла на перевірку. Завдяки виконаному мною завданню й написаному тексту журналістка Олена Лисенко вийшла в ефір.

Відразу після завершення першого завдання мені доручили нове. Це був розсинхрон інтерв'ю з військовим експертом. Почувши суть завдання, я не відразу зрозуміла, як саме його робити, проте працівники «Суспільного» мені все розтлумачили. Тривалість інтерв'ю була не більшою 10-ти хвилин, але просиділа я над ним десь годину. Було цікаво та складно одночасно.

По завершенні всіх справ для нас провели екскурсію в самій студії. Нас ознайомили з історією каналу, розповіли, як студія виглядала раніше, поділилися тонкощами знімального процесу. Під час вечірньої екскурсії відбувся вибух, тому нам довелося згадати, де розташоване бомбосховище.

21.02

Наступного дня ми приїхали на інструктаж з техніки безпеки. На ньому нам розповіли, як поводитися себе під час повітряних тривог та якими вогнегасниками користуватися.

Прослухавши інструктаж, ми залишили автографи у бланках та поїхали виконувати домашнє завдання.

23.02

Коли ми завітали наступного разу, мені запропонували поїхати на зйомку репортажу з журналісткою каналу Оленою Лисенко. Разом ми відвідали кінологічний центр, де тренують собак. Провівши час із тваринками та зібравши всю необхідну інформацію, повернулися на «Суспільне», і я сіла писати сюжет у форматі новин. Це було важкувато й забрало весь день, проте результат вартував затрачених зусиль. Коли маєш на руках готовий матеріал, розумієш, що він саме такий, як має бути, – це насправді не може не мотивувати.

Далі на мене чекало вже знайоме мені завдання, а саме розсинхрон інтерв'ю, проте цього разу його необхідно було ще й перекладати. Оскільки інтерв'юований говорив російською, необхідно було слухати, перекладати та нотувати. Але в нашому житті немає нічого неможливого, тож у моєму щоденнику з'явилася нова зелена примітка done.

Було дуже приємно, що саме мій матеріал публікували на

офіційному сайті «Суспільне» та в Інстаграм.

28.02.

Передостанній день практики видався дуже насиченим. Мені знову випала можливість зробити вичитку на радіо. Скажу чесно, цього разу вийшло набагато краще. Також пощастило потрапити на зйомку інтерв'ю в студії. Спостерігали ми за цим усім, сидячи в операторській. Перед нашими очима було багато комп'ютерів та великий телевізор, на якому можна одночасно спостерігати за зображенням із трьох камер, що знаходяться в студії. Це було щось неймовірне! Після запису нам розповіли про монтаж та як саме відбувається зйомка прямих ефірів.

Виконавши всю роботу, я отримала можливість зробити включення в ефір (звісно, це не транслювалося в прямому ефірі). У мене було завдання: ДТП, трое постраждалих, п'ять машин на лінії зіткнення. Потрібно було за цією інформацією створити повноцінний матеріал та за допомогою відеодзвінка в телеграм вийти, скажімо так, «в ефір». Я хвилювалася, проте, як мені сказали, вийшло досить непогано.

02.03

Останній день. Мені необхідно було зібрати всі власні матеріали до купи, заповнити щоденник практики та віднести його на підписання та перевірку. Перерахувавши усі виконані власноруч роботи, я засумнівалася, бо здалося, що їх обмаль. Проте після роздруківки стало легше, бо пройдено справді довгий шлях як для такої короткої першої практики.

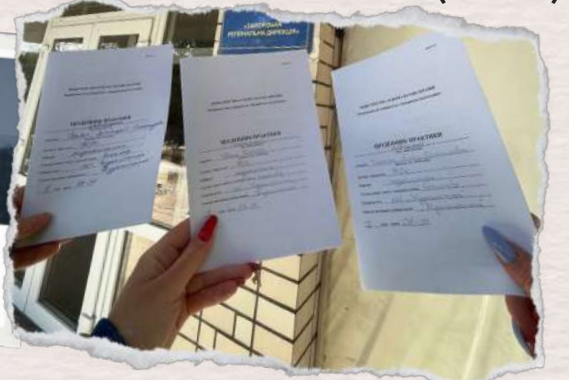
Хочеться подякувати колективу «Суспільного» за теплий прийом та гарне ставлення до мене. Там працюють справді чудові люди й справжні професіонали.

Зрозумівши, що практика закінчилася, я впевнилася, що час пройшов дуже швидко, проте цікаво. Сподіваюся повернутись наступного року!

Текст і фото: Вікторія ШВЕЦЬ (СН-311)

"Не міг повірити, що це відбувається". Співробітник ЗАЕС розповів про окупацію Енергодара, роботу на станції та полон

Що послухати журналістам? Подкасти!

Reporters the Ukrainians media

Захоплює подих від читання лонгвідів? Мрієте почути, що відбувається в далекій від вас області України та прожити момент сповна? Дізнайтесь історію снайпера, який став сильнішим, спробуйте репортажі про море, порятунок новонародженого лошати з палаючого Чорнобиля. Слухайте історію бабусі Липи та її 100-річної хати, і як до вимирання динозаврів може бути причетне українське село Бовтишка.

Колючі ріжучі, Грати

Цікавитесь юридичною журналістикою? Це подкаст про злочини та правосуддя. Людина зникла безвісти, знищення доказів вбивства лідера ромської громади, телефонне залякування вибухами, досвід релігійного біженства. Слухайте, щоб дізнатися, як влаштована судова система, на прикладах реальних історій.

Тут-і-тепер the Ukrainians media, ПЕН

Журналісти на війні. Євген Спірін, Наталя Гуменюк, Євген Малолетка, Вадим Карп'як, Юлія Кочетова, Мар'ян Кушнір, Азад Сафаров, Алла Кошляк, Віталій Портников говорять про свою роботу, різні моменти російсько-української війни зблизька.

Людина в окупації Радіо треба

Як діяти в умовах російської окупації. Досвід виживання поряд з ворогом набувають багато українців. В екстремальних ситуаціях ми поводимося не завжди так, як у звичних обставинах. Журналісти, психологи, духовенство та активісти, які перебували в окупації, розказують, чого краще уникати при зустрічі з окупантами, як спробувати забезпечити себе і що говорити дітям.

Я не встигаю Українська правда

Я теж! Як організувати свій час? Це питання ставили собі багато разів і ведучі подкасту. Вони вирішили з цим розібратися й подивитися, що вийде. Якщо у вас зараз схоже – послухайте їх. «Ми в одному човні!». Планування життєвих задач, мільйон курсів із безкоштовних платформ, спроби вивчити інгліш – цей подкаст не допоможе встигати все, але, можливо, ви вислухаєте якусь дрібничку – і життя покращиться хоч на 1%.

Битва за Південь Локальна історія

Шукаєте своє коріння? Спробуйте свіжий подкаст з Віталієм Ляско. Пошуки справжньої історії півдня, деколонізація, спосіб вберегтися від тривоги, нав'язливих думок і знову полюбити свої міста. Новий випуск кожного другого понеділка.

Majority of minorities Radio SKOVORODA

Чути одне одного! Досвіди й погляди. Веде Володимир Беглов. Це простір розмов. Історія єврейських громад; старовірство; чому важливо говорити про права людини ЛГБТКІ; рівність у бізнесі; боротьба з залежностями; більше зв'язків із людьми з інвалідністю; як сьогодні реагують на людину з іншим кольором шкіри. Більшості не існує – ми всі меншини в чомусь.

Суспільне Розслідування

Викриття корупції й безвідповідальності. «Зупини мене, якщо зможеш» – як створювали фільм про домашнє насильство. Розбір ситуацій з життя: людина, що потребує медичний канабіс, щоб полегшити біль від хвороби, не має страждати ще й від правоохоронців. Медико-соціальні експертні комісії для людей з інвалідністю; як працює система психіатричних лікарень; недавнє розслідування розстрілу сім'ї Чикмарьових у Бучі.

ЖурфакТИ Journalism Teachers' Academy

Балачки про професію та як живуть журналісти. Чи існує серйозна журналістська освіта, як шукати практику в дисциплінах, досвіди дистанційки, робота під час навчання... Чому оцінки не такі важливі, як новий досвід і пошук пригод; як творити різні формати, захоплювати своїми сюжетами й текстами, знайомитися, кайфувати та чіпляти своїх людей. Також доступний «ЖурфакТИ на війні».

Мені чути, Urban Space Radio

Шановний пасажире, вітаємо тебе на борту Urban Space Radio. «Наш рейс прямує до місяця незайвої критичності мислення. Погода за бортом мінлива, з переважними кібератаками та інформаційними викликами. Екіпаж рейсу «Мені чути» зробить усе можливе, щоб твій політ був максимально зручним. У випадку надмірної медіатизації допоміжні поради будуть подані автоматично».

Формула правди Єден Радіо, Urban Space Radio, ЛЮК

Як використовує критичне мислення спортивний коментатор, фахівчиня з медіакомунікацій, музикант, історикиня, політичний оглядач ВВС. Короткі записи, як не потраплятися на вкиди й фейки, та легкі розповіді про відносини з інформацією.

Без кісток, Radio NV

Хочете згадати все? Політичні новини від Богдана Амосова. Сарказм, лаконізм. Випуски, що виходили в етер рік тому. Втеча ОПЗЖ, Єбабуса, відставка Разумкова, дипломатія Зеленського, закон про олігархів, зашквари Тищенко. Ви здивуєтесь.

Корисні ресурси для журналістів-початківців: поради студентки

Гадаю, багатьом із вас було б цікаво дізнатися про джерела, де журналісти-початківці можуть удосконалити свої вміння. Зараз у вас є чудова можливість це зробити, тому читайте та конспекуйте.

1. НЕТИПОВИЙ факультет @journalist.schoolua

Сторінка створена в одному стилі й зацікавить користувача гарним поєднанням кольорів: червоний + білий + сірий.

Акаунт трапився мені в форматі реклами в інстаграм-сторіс. Перейшовши на сторінку, я прочитала майже всі пости та створила окрему папку в «Збережених». Інформація на сторінці подається доступно та зрозумілою мовою.

НЕТИПОВИЙ публікує пости на важливі для журналістів теми: «Чи потрібен талант, щоб писати?», «Топ 5 крінжових заголовків у ЗМІ», «Скільки зможе заробляти журналіст-початківець у різних регіонах країни?», «Сила слова, або відомі факти про текст», «Як подолати страх чистого аркуша», «Вода в тексті» та ще багато цікавого.

2. Медіаплатформа @mediaplatforma.ua

Дизайн – перше, на що я звернула увагу. Помаранчевий + білий є досить цікавим та приємним для очей поєднанням.

Медіаплатформа надає детальну інформацію про те, як краще писати, створювати й редагувати журналістські матеріали; а також про те, де можна познайомитися з медійниками та здобути корисні для себе зв'язки.

У своїх сторіс вони часто пропонують тести з української мови та професійного сленгу журналістів, що покращує знання майбутніх медійників.

Нещодавно автори акаунту «повернулися з відпустки» та продовжують дарувати підписникам порції цікавої інформації. «МедіаЛюбоу», «Беріть найпотрібніше в новий рік», «Як називалися б серіали про медійників», «Професійні навички, що допоможуть отримати першу роботу» тощо.

Автори також створили телеграм-канал, який має таку ж назву, як і в Інстаграм. У ньому автори додають вакансії для

журналістів.

3. Інститут масової інформації (ІМІ)

Це сайт, який містить багато необхідного. Для журналіста-початківця на ІМІ особливо корисною є рубрика «Медіа Лайфахаки». Там опубліковано багато корисної інформації, яка стане в нагоді під час створення матеріалів. Наприклад, у підрубриці «Як писати» публікують тексти з таких тем: «Як безпечно спілкуватися та писати про людей з окупованих територій», «Словник коректної термінології», «Як писати конструктивно в тяжкі часи» тощо.

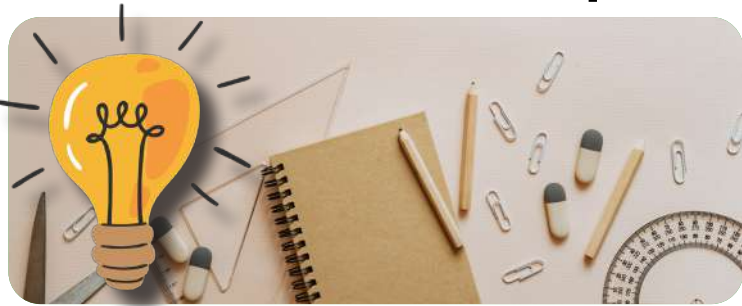
Якщо зазирнути в усі рубрики, то можна побачити й статистику смертей журналістів під час війни, і барометр свободи слова, й новини України та світу, що стосуються медіа. Наприклад: «Журналістка 5-го каналу зазнала кібербулінгу після поставленого Зеленському питання», «Друге березня, як змінилася робота преси після року повномасштабної війни» тощо.

На перший погляд здається, що це сайт, який просто публікує новини з життя ЗМІ, проте навчальна інформація, якою б важкою вона не була, сприймається легко й буде корисною майбутньому медійнику.

Величезні переваги таких сторінок – постійний та безкоштовний доступ до корисної для журналістів інформації. Я вважаю, що таких джерел в Інтернеті повинно бути більше, адже зараз саме той час, коли займатися саморозвитком легко – потрібно лише декілька разів доторкнутися до екрану смартфона.

Діана ПИЛИПЕНКО (СН-310)

Лайфхаки, як навчатися без світла

Ілюстрація: pexels.com

Сучасне покоління, на жаль, вже третій рік навчається дистанційно. Коли тільки розпочинався карантин, спричинений COVID-19, це здавалося чимось неможливим. Для багатьох той час вважався нонсенсом, хоча тоді ми ще не знали, що зовсім скоро не лише не зможемо навчатися за партою в аудиторії, а й будемо відрізані від сучасного світу через криваве російське вторгнення. Майже весь час війни багато хто з нас спостерігає жахливу ситуацію з електромережею, доступом до Інтернету й зв'язку. Через це виникає питання: як навчатися в таких умовах?

До вашої уваги корисні лайфхаки, які допоможуть пережити відключення світла, відсутність зв'язку та Інтернету.

1. Якщо світла немає, то ввімкнути WI-FI можна від павербанку. Потрібно лише мати спеціальний шнур, який підійде до вашого роутера. Кінець проводу, який потрібно вставляти до роутера,

має відповідати шнуру, який вставляється в ноутбук під час його зарядки. Його можна придбати за мінімальні кошти на OLX.

2. Відвідати «Пункт Незламності». Там ви зможете зарядити свої гаджети, зігрітися та познайомитися з новими людьми. Наприклад, на «Космосі» (Комунарський район) пункт знаходиться в центрі парку Гагаріна. На зупинці Малий ринок він встановлений прямо біля головного входу до бібліотеки.

3. Багато кав'ярень та магазинів заздалегідь запаслися генераторами та запрошують до себе всіх охочих – зігрітися, випити чаю або какао, зарядити гаджет чи зайти в Інтернет.

4. У ситуації, коли мобільного Інтернету вдосталь, а на ноутбучі чи комп'ютері зв'язок з ним відсутній, ваш телефон можна використовувати як WI-FI. Зробити це досить легко. У панелі повідомлень варто ввімкнути та утримати ярлик «точка доступу», потім придумати пароль та ім'я, далі натиснути на ноутбучі на ярлик «WI-FI», знати своє ім'я, ввести пароль та «Enter».

5. Якщо вам необхідно завантажити якісь файли на телефон із комп'ютера, не потрібно для цього робити попередній пункт (роздавати точку доступу). В будь-якому магазині можна придбати перехідник для флешки. Користуватися ним просто: додайте на вашу флешку потрібні файли з комп'ютера або ноутбуку, вставте перехідник у телефон (у роз'єм для зарядки), з іншого боку вставте флешку, зайдіть у «Файли», знайдіть пункт «USB-носії», утримайте потрібні файли та перенесіть на телефон.

Широко сподіваємося, що ці лайфхаки вже вам не знадобляться, проте їх потрібно знати. Обізнаний – отже озброєний!

Діана ПИЛИПЕНКО (СН-310)

Війна в піснях Андрія Лободи (гурт «Хорта»)

Андрій Лобода – запорізький музикант, фронтмен гуртів «Speedway» та «Хорта». Він писав музику й тексти до альбому «Пісні островів волі», разом з групою знімав кавери на «ТНМК» і «Тартак», а також окремі треки для гри на гітарі. У кліпах «Хорти» – життя й проблеми Запоріжжя двотисячних. Ви можете впізнати вулички, якими вони були десять років тому. Пісні гурту починалися як хіп-хоп і танцювальні, група розвивалася, і Фоззі назвав гурт етно-фанковим – усім «зайшло». Тексти пісень містять рядки про сильний дух і боротьбу. А після 2014-го – й про війну в Україні. Інколи не очікуєш у спокійній пісні рядка «знову буде війна», а він з'являється майже всюди.

27 січня 2015-го року Андрій Лобода помер від раку. Ця добірка цитат про війну – з архівів пісень «Speedway» та «Хорта» на його слова.

1. «Вовки» (Не бійся, я поруч)

«За те, що були вільними, з долоні не їли, за те, що були собою, за те, що любили». «Три секунди до зіткнення, я десь ці очі бачив, Вони нагадали мені, що я нічого не пробачив. Ми приймаємо бій, тому що ми вовки».

2. «Вітер»

«Я вчора бачив смерть, тепер все шкереберть. Не пішов з нею я. Бо обіцяв тобі. Повернутися. Вона знає, що я тільки твій».

Акустика на Хортиці під гітару від Андрія, з обкладинки пісні "Вітер" ютуб-каналу "Хорта"

3. «Рабів до раю не пускають»

«І світ ми спалимо вщент – заробимо на тім цент, і на уламках Січей зробимо свій Діснейленд».

4. «Партизанська»

«А на ранок там впав білий сніг, ти б побачив це, якби тільки міг: як кулі, крізь крони, фарбували по білому червоним».

5. «Життя продовжується, брате»

Запорізька версія апокаліпсису за Реєм Бредбері. Боротьба меншості. Кліп-бойовик у закинутій будівлі. Сила пре!!! «Я здіймуся, я із попелу відтворюся. Повернусь». «Любов, війна – виграє той, хто не питає:

«How much?»

Той, хто під ударами долі не впадає у розпач.

Той, хто знайде сили, той і переможе.

Той, хто все це зможе, той, хто все це зможе».

6. «Диво»

«Світ лихоманить, до зльоту хвилина, Десь на ближньому сході заплаче дитина. Надія вмирає, остання одна, Але дива не буде, знову буде війна».

7. «Кращі люди»

«Не змінюй нізачо ти надії на краще. Та прийде тоді допомога. Діти Майдану – це не так і погано, нам є кого любити. Я знаю, все буде – в нас є кращі люди. Тож будемо жити».

8. World supports Ukraine (Russians go home) – «Vse svit», Diana Mess

«На Донбасі діти бавляться у те, що бачать – у війну» – Діана Месс, музикантка з Запоріжжя, наречена Андрія, виступила проти агресії Росії й написала пісню «World support Ukraine» якою хотіла представляти Великобританію на Євробаченні-2016.

«Putin get away and I won't be sorry – Ukraine won't be your territory!!!»

У кліпі – кадри Донецька та Майдану Лондона. Андрія Лободи вже немає в живих, але він був на Майдані, і кадри залишились!!!

9. «У нас тут війна»

Пісня-запис гри на гітарі Андрія Лободи. Зал підтримує.

«Хтось винить нас, а хтось беркутять, що вчора вбивали студентів-хлоп'ят».

«Мирний протест давно досяг дна – тепер це війна».

«Я чув, у вас там незабаром весна, у нас тут війна».

10. «Небесна Сотня»

«Хто ж вас навчив ловити кулі серцем?!» Трек існує в ютубі як гра на гітарі, та під цю пісню на каналі Діани Месс є відеоряд портретів загиблих з Небесної Сотні.

«Червоний Хрест, дівчинка в траві. То смерть полювання відкрила.

Врятували її лікарі, а комусь не пощастило».

11. «Хвилина тиші»

«Коли скінчатся запеклі бої, замовкнуть залпи гармат.

І кораблі на крилах-вітрилах з війни повернуться додому.

Коли навколо – свої, і заплаче старий солдат

Від того, що смерть не підійметься більше з аеродрому...».

12. «Козацька (Наливаймо, браття)»

За всю пісню звучить стільки імен козаків! Відчувається дух.

«Борониш землю за віру та мову, не забули пращури і гетьмана Підкову.

Пам'ятайте люди те, як без вагання хоробрий батько Хмель починав повстання».

13. «Зозуля»

«Ось і скінчився цей день, спала спека, впала тінь.

Я дивлюсь на тих, хто бився, хто тут назавжди залишився».

Кліп записували ще «Speedway», видно красу Хортиці.

«Я дивлюсь на свої руки, мов чужі, липкі від крові.

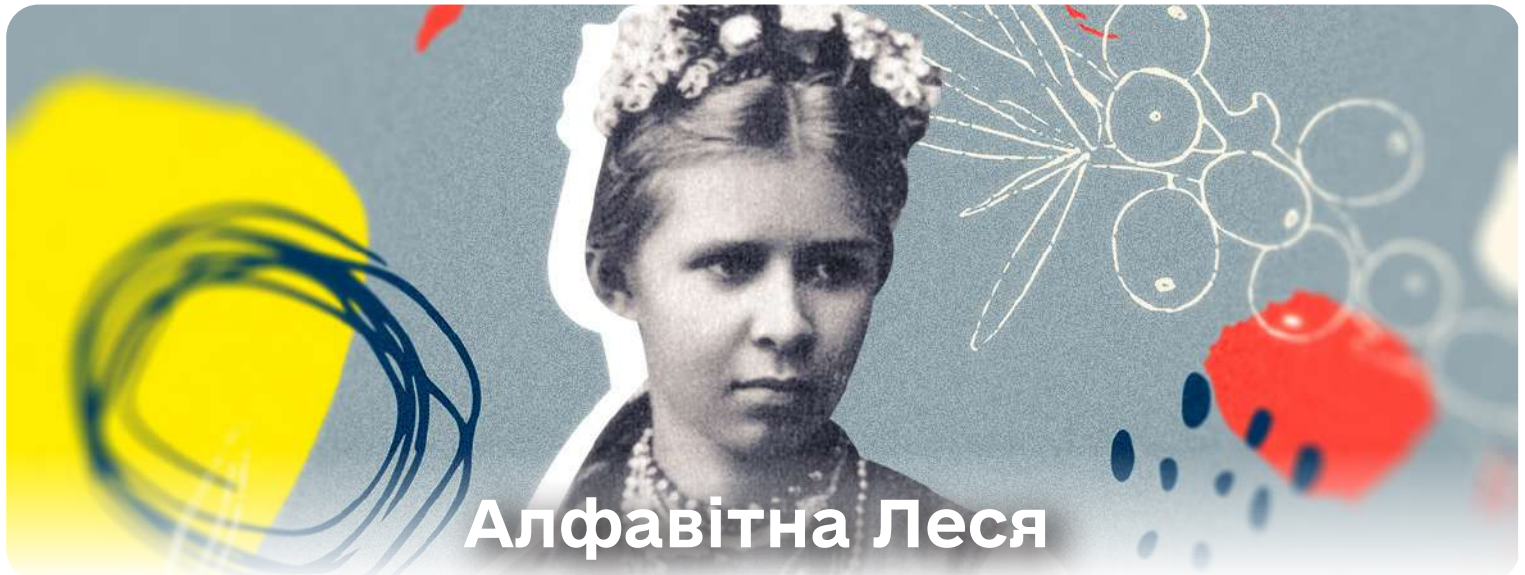
Ми тут стояли до останнього, не за гроші, а заради волі».

«А ті, хто впав увечері, ранком не здіймуться з землі,

і їх з собою понесуть чорні круки та вовки».

Марія БАШКАТОВА (СН-312)

Алфавітна Леся

Ілюстрація: bhub.com.ua

Леся-інтелектуалка відкриває сезон днів народження поетів, письменниць, драматургів – усіх долучених до мистецтва. Закладає омистечений рік.

Прокидаємося вранці, проживаємо день. Леся. Почнімо з неї. Вона крутезна, і не лише поетка! Чому Леся сучасна? Не потрібно аж так багато причин.

- а) знала купу мов, можна усміхнутися всім філфаківцям;
- б) перекладацька робота, історичний підручник у дитинстві;
- в) мандрівниця; крутий тревел-маршрут територіями, якими подорожувала, можна пробігти на онлайн-карті Локальної історії;
- г) модниця;
- ґ) вміла заткнути за пояс;
- д) а також ці листи пахнуть зов'язлими трояндами – рвучко закохувалася;
- е) написала багато драм, які ми не читали, офігезних, одна з них про скульптора Річарда;
- є) феміністка;
- ж) її мама, Олена Пчілка, залишилась у тіні доньки, а так не має бути; вони збирали жінок на модерні мітинги;
- з) круто шукати ритми, швидкість і ризики в текстах Лесі;
- и) на честь 150-річчя з Дня народження видали її 14-томник;
- і) Ольга Кобилянська, лесбійські міфи з Буковини;
- ї) вірш Забужко «Задзеркалля: Пані Мержинська»;
- й) опера Лесі Українки;
- к) листи! Усім, усюди;

- л) вірш про вишні (як мелітопольські черешні);
- м) девіз «роби, що хочеш»;
- н) її одягають у джинси, бо вона була б, мабуть, не проти;
- о) тусила в Колодяжному;
- п) її три збірки про вірші класно почати з «На крилах пісень», коли шукаєш першу нотну абетку;
- р) європейка;
- с) як звучатиме її плейліст? спробуйте «Радіо Леся» та «Привіт. Леся»;
- т) Труш малював її неймовірно; покровителька хвиль і шанувальниця моря, любила кораблики;
- у) як дружити? «Вона довіряла мені свої твори, перш ніж публікувати їх», – Агатангел Кримський;
- ф) як збирати етнографічні пісні? Фінансувати експедиції колядок;
- х) як проклинати Росію, посібник «Бояриня»;
- ц) шукаєш спокою у хвилі відчаю? – послухай Лесю, «Я ангел помсти, вчинків, а не слів»;
- ч) уже вийшли три різні фільми про Лесю, але ми знаємо, на що ти чекаєш; «Вийму собі твою співочу душу», – Мавка.
- ш) балет Михайла Скорульського;
- щ) її боротьба: мріє, не зрадь;
- ь) любила ліси;
- ю) Стус робив рецензію на Мавку в листі своєму синові, вона точно варта уваги!
- я) буду крізь сльози сміятись! Проспівали як КРУТЬ? Леся вклала цвіт душі в усе!

Уявний календарик

Коли без творчості більше не можна – ми намагаємося згадати: хто ми, чого хочемо, які наші мрії. Або лише захватися подалі й не слухати. Забути й згадати все. Спитати, чи варто бути собою. Спробувати повернути частинку себе, знайти щось своє, хоча б ту поезію, й відштовхнутися.

Докія Гуменна, Наталя Забіла, Володимир Івасюк, Максим Рильський – привіт усім, хто народився трохи пізніше, ніж Леся. За датою, якщо тільки без року. Рік відкрито. Можна пам'ятати їх далі. Але не в ці дати, а просто.

Уявімо собі календарик, де замість дат люди. Особливо, коли в одній комірці вже троє. Що ж далі? Пам'ятати хоча б когось чи щоразу згадувати всіх мертвих, живих, ненароджених, хто зачепився за цей день. Березень.

- 4 березня – Володимир Івасюк, голос народних пісень;
- 5 березня – Наталя Забіла, казкарка й модниця;
- 9 березня – крім Тараса Шевченка, художниця Софія Левицька; Георгій Нарбут, що малював першу українську абетку;

10 березня – Докія Гуменна, авторка історичних романів та спогадів Києва 100 років тому;

13 березня – Юрій Андрухович;

16 березня – Христина Алчевська, яка вдосконалювала освіту;

19 березня – коли листівки з віршами Ліни Костенко розлітаються по всьому фейсбуку, можна згадати, що народився ще й Рильський. Цікаво шукати людей, ще ділять цей день. Сонетний Максим, Емма Андівська, з якою зі школи вистрибують образи малюнків про риб...

І коли приходять весна й заживають ґрунти – ми відчуваємо. Хочеться бігати, забувати дати, губитися в лісі. Ми проживаємо війну, й коли всі миті складаються в дні, вони заповнюють календар.

Це не самі імена. Ці люди класні. Їх може бути ще більше.

Марія БАШКАТОВА (СН-312)

МИ ПІШЛИ НЕ ДО АРХІТЕКТОРІВ, МИ ПІШЛИ ДО ХУДОЖНИКІВ!

Уже кінець січня, людей цікавить культура. 28-го січня у Запоріжжі відбулася виставка результатів з резиденції «Cultprojector». Більше року учасники з різних міст України переосмислювали міський простір під час війни. Очі подивитися на мистецькі концепції міста зібралися в Запорізькому центрі молоді.

– Розкажи потроху, як ти йшов до цієї роботи.

Митець Віталій Протосеня в залі, очі ставлять питання. Він один з-поміж інших, хто взяв участь у артрезиденції Cultprojector. Його концепція міста безпеки зачіпає людину. Роботу видно з кількості кутів і незвичності форм. Глядачі питають про улюблених художників – каже, не дуже цікавився, але український авангард, Малевич... На папірчику написано про промені, що освітлюють форми. Стіни потрібні для того, щоб структурувати та вловлювати рух сонячних променів...

Запорізька виставка в розпалі, люди вдивляються в усе химерне, що бачать, ставлять питання, сміються, граються експонатами.

Катерина, кураторка, дивується, скільки людей прийшло в такий час: «У нас було з самого початку таке бажання розказати про місто через об'єкти мистецтва й про виклики, що сьогодні зустрічаються людині в сучасному місті, яке, можливо, вже не є настільки актуальним, безпечним простором».

Вона щаслива, що цей простір (Запорізького обласного центру молоді) приймає проєкт! У них був гібридний формат резиденції. Поєднати онлайн з офлайном, сформувати групи, і якийсь результат ще з того мати – достатньо складний процес.

«Ми пішли не до архітекторів, ми пішли до художників! Одного з них, з найкращих, ви бачите зараз перед собою. Вони всі зіркові, всі цікаві, всі зрозуміли цей концепт по-своєму. Ясно, що ми будемо відбудовувати Україну й для цього пропонувати нові концепції міст – хочеться побачити їхні варіанти в майбутніх публічних просторах!»

Можете почитати більше про проєкт в інстаграмі:

@cultprojector.

– **Оці концепції тільки в одному екземплярі чи можна побачити в іншому музеї?**

– Це абсолютний ексклюзив.

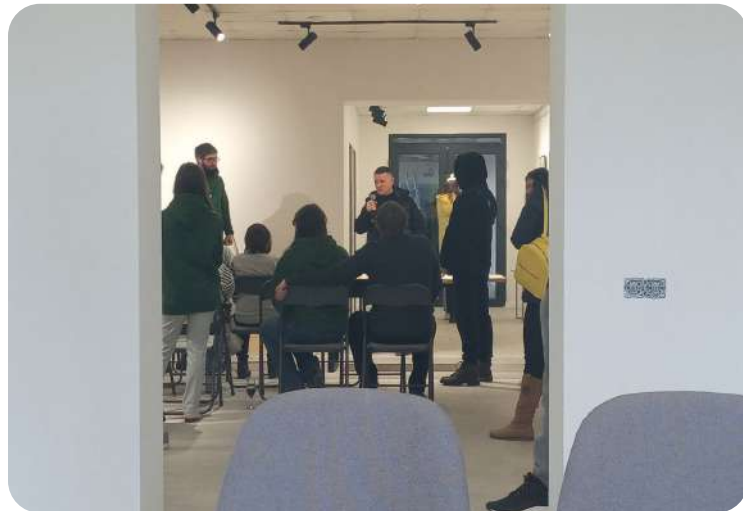
– **Об'єкти вішали спеціально для цього заходу чи вони пробудуть тут кілька днів?**

– Три дні. Потім поїдуть на зберігання. Це мистецтво. Це ексклюзив. Його треба давати потроху.

В центрі залу – ажіотаж. Сцена наповнена діалогами про війну, відбудову й мистецтво. Віталій Протосеня пояснює свій задум, кураторка Катерина приєдналася через зум і розказує про технічні моменти, а Костянтин, як ведучий вечора, ставить питання й пов'язує зал із митцями.

Катерина: Було багато заявок з різних міст України. Ми тоді ще думали, як правильно зробити проєкт і обрали ті заявки, що чітко лягали в концепцію. Ті, які ви бачите, – універсальні, відповідають ідеї про місто. І їх можна зробити командно, і відтворити в матеріалі у великому масштабі.

За кілька хвилин до цього люди роздивлялися картини, чіплялися за повітря, пробували віртуальну реальність на дотик у крутих окулярах. Усі сидять. Тимчасово виконуючий обов'язки мера Анатолій Куртев подякував за креативне й дійсно безпечне, сучасне місце, бо коли заходиш у кут безпеки – відчуваєш захищеним.

«Сьогодні мешканці міст намагаються зробити тил для дівчат і хлопців. Щоб вони могли пройти ротацію, щоб побачили, що місто живе, працює».

Що відбувається тут і тепер?

Ліна, волонтерка: Ми хочемо трошки доапгрейдити цей простір. Щоб тут стало ще комфортніше. А потім плануємо на постійній основі возити художників. У нас є вже декілька заявок від митців з інших міст.

– **А запорізькі художники?**

– Ми відкриті до різних ініціатив, і саме цей простір хочемо створити таким, щоб він був доступним для будь-кого. Запрошуємо всіх!

Костя, ведучий: Я трохи розкажу про роботи. Ми спробуємо, подивимося, помацаємо, обміняємося досвідом і перейдемо з нашої арт-зони. Дві хвилини на «випити води» й збираємося біля роботи Віталія.

Звучить спокійна, некваплива музика. Зустрічаю Таю, яка відбудовувала кімнату майбутнього центру для ВПО.

– **Що ви відчуваєте?**

– Я пам'ятаю це місце й до ремонту. Ну й от, знаєте, таке відчуття, що нарешті! Нарешті дочекалася!

– **Тобто ви були в команді й процесі?**

– Так! Ми робили ремонт, ми все це готували. І ось, нарешті, вся ця виставка тут! І таке, знаєте, довгоочікуване полегшення. Так дивишся і думаєш, як це круто!

– **Як виглядав цей простір до ремонту? Що ви робили? Клади підлогу, білили стіни?**

– Цю стіну я особисто шпаклювала! У перший день, коли я прийшла, ми віддирали підлогу. Тобто тут ні стін, ні стелі, ні підлоги особливо не було. Можна побачити – там ще йде ремонт... Тут сцени теж не було.

– **Ви будували?**

– Так, звичайно. Дверей також не було.

— А люди, які займалися цим всім, мають стосунок до архітектури, щоб знати, як будувати...?

— Так, звичайно, у нас є бригада людей, які знаються на цій справі, довгий час це ремонтують, мають досвід. А також набираються волонтери...

— Чи багато людей прийшло, які не були тут і не мають відношення до проєкту?

— Так, багато людей... Бачу достатньо людей уперше. Так-от, нас набрали як волонтерів, ми студенти.

— Саме архітектурних спеціальностей?

— Ні, будь-яких спеціальностей. Просто набрали людей, щоб допомагати виносити сміття. Така робота, для якої не потрібен досвід; наприклад, підлогу повибивати або знімати картонні рами, конструкції – для цього долучали також студентів.

Катерина, кураторка проєкту, говорить, що цінності суспільства змінилися, особливо з війною, бо цей проєкт народжувався раніше. Вони набули абсолютно іншого значення: яке поняття безпеки сьогодні в місті, як воно може захистити, як може стати втіленням мрій і прагнень сучасної людини.

Що для вас виставка й місто?

- Перетин життя.
- Сукупність взаємозв'язків.
- Місце, де живуть люди.
- Ми з вами.
- А для нашого митця місто – це рупор для змін. Ви можете

брати скло, дерево й скласти своє бачення. Місто стабільне, не дуже любить змінюватися.

Віталій Протосеня створив свій об'єкт, як бачив, і довів, що задум вартий уваги, що його справді підставляєш під будь-яке місто.

— Що ви відчуваєте, коли тут так багато людей, а ваші картини висять на стіні?

— Це ж добре, що вони висять. Що вони не вдома. Що їх бачать!

Катерина перед цим говорила, що трансформація міста відбувається не тільки тому, що воно руйнується. А тому, що людина змінюється – у 21-му столітті це вже не ті бажання, які були сто років тому. Що сьогодні нові технології знаходять своє місце. Дійсно, важливо, що через дослідження можна прийти до сучасного розуміння міста як концепції. Не конкретно про одне, чи два, чи три місця. Як концепції існування людини.

Вероніка розказала, що є відчуття: команда робить щось важливе. Так, вони не візьмуть зараз зброю, не підуть захищати країну. Тому що не всі можуть і мають це робити. Але кожна людина зараз допомагає йти до перемоги завдяки тому, що вона робить і знає.

— Зокрема, розвиток культурного Запоріжжя...

— Це чудово. Це відкриття нового простору в час, коли, здавалося б, у Запоріжжі нічого не відбувається... Важливо показати, що місто не завмирає в очікуванні чогось жахливого.

— Наше місто живе, продовжує жити.

— Ми продовжуємо жити, поки нам небайдуже, що відбувається довкола нас.

Костянтин чекає на всіх, щоб продовжити говорити.

— Насправді, супер, що об'єкти висітимуть не так багато часу, бо потім відчуття, наче ходиш повз одну картину, що висить 10 років...

І додає: «Воно приїдається, а тут ми надаємо емоцію, насолоджуйтеся! Пані та панове, запрошую...».

«Ми пішли не до архітекторів, ми пішли до художників». Які придумують свої площини міста, а волонтери мають свободу і втілюють. Мистецтво – це простір, творчість і будні, крок за кроком. І за всім стоять люди!

Текст і фото: Марія БАШКАТОВА (СН-312)

Я хочу тебе залишити в серці –
Там, де тепло і легко,
Я хочу чути, як воно б'ється
Скаженно швидко.

Я хочу тебе відчувати всім тілом
Так ніжно та чуйно,
Я хочу бачити тебе ідеалом
І почуватися надійно.

Ти лишись назавжди в серці –
Воно тебе там збереже.
Триматиму секрет до смерті,
Навіть якщо страх очі зав'яже.

Якби я могла світити як сонце,
Я б щодня зігрівала тебе.
Якби ти міг бути місяцем,
Завжди ночі були б світлі, може.

Вікторія Єрьоменко

ЛІТЕРАТУРНИЙ ДЕБЮТ

Якщо коли-небудь ти долею станеш,
Полину до тебе всім серцем й душею.
Можливо, смієшся, а може й кохаєш,
А я таки хочу зостатись твоєю.
Мене розуміють лише зорі ясні
І вітер, що берегом тихим гуляє,
Та вже не самотня – ці ночі прекрасні,
Ще й музика тихо десь в темряві грає.
З тобою зостанусь і буду твоєю,
І хай мене лишенько зле омина,
Бо вже не сама, і затишно в оселі.
Щасливою стала й для мене весна!

Ірина Обухова

Не ворухнусь – ні пари з вуст,
Мовчу, немов німа, завмерла.
Вважала, ти – мій океан,
А виявляється – лише пустеля.
Чому ж сльозинка по щоці?
Остання крапля океану?
Ти висушив усе в душі,
Адже я більше не кохана...
Навіщо ж клялися вуста?
Нащо мене так цілували?
Забути все! Бо вже не та,
Яку колись так цінували.

Ірина Обухова

StudPOL

Студентська газета
кафедри журналістики
Випуск: №25(67)

☎ Телефон редакції:
+38(061)769-8-463

✉ Електронна пошта:
studpol@ukr.net

Укладачі: С. А. Панченко, В. Л. Погребна,
Н. В. Островська.
Рецензенти: Г. М. Волинець, К. В. Єськова.
Головний редактор: О. Носок.
Редколегія: Д. Пилипенко, Ю. Роншина,
М. Башкатова, О. Носок, В. Швець,
Ю. Слободенюк, А. Заводюк, В. Єрьоменко,
І. Обухова, Д. Тітова, Є. Федотова.
Комп'ютерна верстка та дизайн: О. Носок.

Затверджено на засіданні
кафедри журналістики.
Протокол №8 від
01.03.2023 року.

Редакція газети може не
поділяти думки авторів, але
залишає за собою право
на редагування матеріалів.

Ще більше цікавого контенту
від кафедри за QR-кодом.

zp.edu.ua/kafedra-zhurnalistyky

facebook.com/groups/171016193493608

journalism_nuzp

journalism_nuzp